

באوها שנה בה נחרבה קהילת קווטנה, ושמונת אלף קדושים מוקן עד נער נחנקו בתאי הגזים, נולד בתל-אביב נין וננד לאחת משפחותיה המכובדות, ויקרא לו אביו יהושע זנדברג בשם יורם.

*

מקץ 25 שנים עמד העולם מוכה תדהמה ומשתאה נוכה מעלי הגבורה של חיל-הօיר הישראלי, אשר הנחתה תוך שלוש שעות מהלומה מוחצת על אויביה של מדינת ישראל ויחד עם חילופת היבשה הבטיח את המשך קיומה ועתידה. גבורה ישראל נישאה בפי כל. מעצמות העולם האדריות הוכו בהלם, נוכח סוד עצמתה של המבודדת והקטנה שבמדינות האיזור. מומחי תעופה מכל ארצות תבל העלו את הסברה כי הטיסים הישראלים הפעילו נשק סודי בפוגם בדיקנות מפליאה במטרות האויב. אנשי צבא קשוחים ומדינהיים מפוכחים הרהרו בסתר לבם, שעדים הם לנס שנוצר מבינתם להבינו.

סרן יורם (זנדברג) הרפוז"

לשוא חיפשו את הנשך הסודי בפלאי הטכניקה וספרי מדע עבי-cars. לשוא חיטטו במסמכים מדיניים וצבאים. אילו אותן שאלות היינו מפנים אותן אל מקורות הדם והדם של העם הזה, אל ספרי הזיכר שהוברו לזכר קהילות ישראל אשר הושמדו בידי העם שהגדל לעשות בתחום פיתוח הטכנולוגיה במאה העשרים, והניגג שיטות מדעיות אף בחירות המתה שהקים על מנת לרצוח עם שלם. ספרים קודרים ואבלים אלה יגלו להם את סוד נצחונו של צה"ל, את סוד גבורתם העילאית של טיסי חיל-הօיר הישראלי ביוני 1967. מעל דפיהם נשקפים דיוקנו-תיהם של יהודים עטורי ז肯 ופיאות, רכוניהם על ספרי תורה, תמנוניהם של צערות וצערים משתופים מתחת לדגל כחול-לבן הפרוש על קיר בקון תנועת נוער ציונית באחת מעירות הגולה. מעפילים על סיפונה של ספינה רועעה החותרת על פני גלי הים בדרכה לפרוץ הסגר שהושם על חופי מולדת. באלה טמון סודו של הטיס הישראלי האגדית. כי הוא ידע מה יקר הנכס שהופקד בידיו, הוא ידע שכיסופים מנוי דורות ואוקינוסים של דם קדמו לתחייה של מדינת ישראל, שעל בוחנה וקיומה הוא הופקד. על כן פרש כנפי פלהה והגיה להכות באויב בטרם יצא לפועל את זמנו לגוזל שוב מישראל את אדמותו.

הנה ספר זה המונח לפניו, ספר יזכור לקהילת קווטנה — עללו בדפיו ותמצאו בו את אלה שעלו כנפי נשותיהם הטהורות נישא נינים ונכדים יורם ירם אל השחקים, להביא את הנצחון למדינה הנלחמת על קיומה. תמצאו בו את אבי סבו, החסיד המאמין בכל הטע לבו בבוא המשיח, את סבו שהבין כי המשיח הגואל לא יבוא אלא אם כן ניטול את גורלנו בידינו ונקדים את פניו על אדמות הארץ האבות. והוא החדר בבניו את האהבה לציון והורה להם את דרכי הגשמהה. את אביו ודודו המשננים לחניכיהם בקון בית"ר שביעירתם את מילות השיר "בדם ואש יהודה תקום" ואשר כמו ועלו ארצה על מנת לתרגם את מילות השיר לשפת המעשה.

מלחמת ששת הימים

סרן יורם (זנדברג) הרפוז ז"

הנער אשר הוועיד את חייו לשחקים

שעה שצעד אליעזר זנדברג עם רعيתו ובתמם הצערה בדרכו לאחרונה, מגיטו קווטנה אל פילדור, הישר מבטו אל מול פני רוצחיו ו אמר בלבו : לא תוכלו לי ! אotti תמיתו, שתי נפשות יקרות וטהורות אלו שלצדי תרצו, את בני קהילתך בטמנו — בבור זה הנפער לרגlinigo, מאות ואלפי קהילות ישראל תחריבו, — אולם נצח ישראל יגון לעד. כי עמנו זה, אותו זוממים להכחיד מתחת לשמי ה, תקע יתדות עמוקים באדמות אבותיו ושם עתיד הוא לחדש ימי קדם. מתוך השכל וים-המות יחשול דור חדש, שיפליה במעשיו תבל ומלאה. ולוי — חלק ונחלה בתחום העתידה להתחולל, כי בשני בני לא תיגע כפכם המרצחת. בכורי — יהושע, כי בארץ אבותיו ואחים הצער מרדי כי יגיע לשם בבוא היום. בטוחני כי יגיע. על אפרם וחמתכם ימשיכו השנים את שושלת הדורות וכמוهم רבבות ומאות אלפיים מבנינו. והעם הזה היה יהיה !

VIDUA ALIYUZER ZANDBERG, MFRANSI KAHILLET KOUTNA VIKIRIA, AT MAH SELBO HOGA. CI RERI MASHAR ILDOTHIM NETU BLB BENYO AHAVA LZION VZCHA LEROTTEM GDLIM VHZORU SHATEMIM BNOFSIM NOVET VMCIMIHE PRY MBOROK. SHENIHAM PEUILIM BHTNUOT NUUR ZIONIT LAOMITA, SHENIHAM KORAIM TAGER LID HIZIDONIAT ASHER NULLA BPNIHAM AT SHURIIM MOLDA. HBN HBCOR HBKIU LEUTZMO DRK MBEUD LMAHSOMIM VAO NTEL UMO AT REUTITO HZUVRHA VHEBIA AL HOVF MBUTCHIM. VCAASR LA HZLICH HNSIUN HARESHON, VEHIA NCALAH BCLLA BITH-LHAM VLAACHER MCN HZHORAH BPKODOT HSLTON HZOR LGOLLA, KM VHZOR LEUR MOLDA TO VHZIAH MSIM BSHENIAT. UTCHA HEM BNAY-HORIN BURIR HUBRIT HGDOLAH VMCIFIM LLDITZO SEL YLDIM HBCOR, NCDO HARESHON.

לו המזל להשתתף בפעולה קרבית. האם כובשת קריאה העומדת למלט מפיה — ולואי ולא ישחק לך גם להבא...

הגיע היום ויורם משוחרר משירות צבא קבוע. אולם הוא אינו "מרקע" את עצמו. הוא ממשיך לטוס, עתה בשירות חברת התעופה הלאומית אל-על. גם ביום חופשה הוא טס, ככה סתם להנאתו. וכאשר קיבל חופשה באביב האחרון, האביב האחרון בחיו הצעיריים, הוא עומד לצאת לטיסה אל מעבר לים. הפעם יקח עמו את רعيתו לטיסה מעל לאוקינוס. יפיצה אותה על הפרדות הרבות ארבע שנות נשואיהם. הם יבלו יחדיו. יטוסו ייחדיו. והם כבר בשדה התעופה ועומדים לעלות על מטוס. כאן מSIG אותו צו-קריאת. זהיל' קורא לו! "זהו זה", אומר יורם, "הפעם אני בפנים!"

הרעיה הצעירה חוזרת לבitem, הוא לביסיס חיל-האוויר. שבועות של כוננות קדחתנית. חרדה הציבור האזרחי. יורם מופיע לחופשות קצרות ומפיג את החששות: "אנחנו מוכנים, מצפים רק לפוקודה לוזן, תוך ימים ספורים נלמדם לקח...". אזהה לו הדרך. הוא חסר סבלנות. בפיגישות החטופה עם בני המשפחה הוא מרגיע, מעודד ו... רוטן "למה אנו מחייבים?!"

בשבת האחרון שב הביתה מן הבסיס. לא הספיק לו הזמן לעלות לבית הוריו. אביו בא לראותו בביתו. הוא מוצא את יורם רכון על מפות. נועץ מבטו בנתיibi אויר. "אבא", הוא אומר בחיווק, "אין מה לדאוג, אני מבטיחך שלכל היותר ימשך העניין שהימים ונגמר אתכם..."

יום שני ה-5 ביוני. צופרי אזעקה מיללים בתל-אביב. "קול ישראל" מודיע על קרבות עזים המתנהלים למרחב האויר. חוד החנית של זהיל' נשלפה מشدות האוויר הקربאים שבישראל. ציפוררי פלהה הגיעו אל עבר מטרות בארץ האויב. סרן יורם הרפז מטיס את ה"הוראנאן" שלו מצרים. הוא חוזר בשלום משתי גיחות. כתמיד עשה את המוטל עליו על הצד הטוב ביותר, הוא פגע במטרה בדיוקנות מירבית. בשובו לבסיס מן הגיחה השנייה הגיעה הידיעה כי ירדן נכנסה למלחמה, ירושלים מוגזת, הגבול המזרחי התלקח. יורם טובע בתוקף כי יורשה לו לצאת לגיחה נוספת. הוא טרם סיים את יום המלחמה הראשון שלו. השעה נוספת לאחר מכן. הוא נפגע, התרסק עם מטוסו באוויר. משתי הקומות, ואינו חזר. הוא נפגע, התרסק עם מטוסו באוויר. לאלאפי רטיסים התרסק המטוס ועםם גופו של הטיס. נשמתו יצאתה השמיימה, אל מרחבי הארץ האינסופים אותם אהב בכל ליהט לבו, מגופו לא נותר זכר. אדמה המולדת עליה הגן לא אספה אותו לקרבו, הוא נגמר בשחקים, כי להם הוועיד את חייו ואותם התמזג לנצח במוות.

רק בחודש מארס 1968, נמצא זוהתה גופתו של יורם במרחבי הנגב. ההלווייה התקיימה בתל-אביב, ב-12 למאرس 1968 (י"ב אדר תשכ"ח).

אך לדאבור הלב תמצאו בו גם את תמנתו, נתונה בתוכה מסגרת שחורה, של סרן חיל-האוויר יורם הרפז ז"ל, מי שכף רגלו מעולם לא דרכה על אדמת העיר הפולנית קוטנה.

*

יש מן הסמליות בעובדה שיורם נולד בשנת בה הושמדה קהילת קוטנה, עיר הולדהו של הוריו. אולי הוועיד אותו הגורל להיות בין מגני הארץ בה התקבצו שרידיו של העם השוכן. אך יותר משבחר בו הגורל — בחר הוא עצמו בגורלו. עוד לפני ציג בכוחות עצמו את רגליו הקטנות על הקרקע — נשא בטרם הפעם עצמה את רגליו הקטנות על הקרקע — נשא את עיניו לשחקים. ומן הרגע בו החל להשתעשע בצעוצעים התחילה לדמיין לעצמו שהם נושאים אותו אל עלי. ומשתבגר הילד והיה לנער ידע בבירור מה תへא דרך חייו. בגיל 14 נרשם לגדן"ע-אור והתחילה לבנות טיסנים. כבר אז, בגיל הרכ, התיחס על עיסוקו במלוא הרצינות. הדגמים שבנה חייבים היו לטוס גבוה יותר ורחוק יותר. הוא היהivol בולע ברעותנות ספרים על תולדות התעופה והתחפותה. עמד בקשרי מכתבים עם מפעלים לייצור מטוסים וקיבל מהם חומר מקצועית בתחום התענינים. וכאשר הגיע היום המיחול ונתקבל לקורס טיס, היה כבר למשה טיס מקצועית. אולם יורם נמנה על אותם צעירים המהמירים עם עצם ואינם מסתפקים بما שהשיגו — כל מה שעשה חייב היה לעשות על הצד הטוב ביותר. על אף מטען הידע שהביאו עמו בכניסתו לקורס, שקד על לימודיו והרבה באימונים וסיימו כחניך מצטיין.

לא חלפו ימים רבים ומכשיר כבר חניכי טיס משלו. את כל מרצ הנערים שבו ואהבתו לשחקים הוא מחדיר לחניכיו, והם מחזירים לו אהבה והערכתה אין קץ.

בלב ההורים מכרסמת הדאגה — בנם יהידם מבלת את רוב ימיו בשחקים בתוך קליטיס מהירים ומוסכנים. הסכנות אויריות בכל מקום, אך הן רבות שבעתים בשם הכלכלה הlohוטים הפרושים מעל ארצנו המוקפת אויבים. הדאגה והגאה על הבן שגדל לתפארת, צובטים חליפות לבב. אך ברגע שהוא מופיע על מפתח הבית, לבוש מדי קצין חיל-האוויר וככני טיס ענודים על חזונו, החיווק הטוב על שפתיו ושפוף בטחון, גוברת הגאה על הדאגה והאב מלאה אותו במבט אהב ועצבן כלשהו: אילו זכה סבו לראותו... הואナンח בסתר.

magid היום המאושר, ההורים מובילים את בנם לחופה. הוא מקיים לו בית משלו. והבית מלא חודה וzechlah. רעה אהבת ואהובה, ידידים, צחוק-נעורים ושקיידה מתמדת על לימודים והתקדמות בדרך חייו שבחר לעצמו. ביום ה가입ה המשפחתי בצוותא, הכל מלאוים את יורם במבט הערצה. אחותו הצעירה, בני דודיו, אלה מעולם אינם שבעים לשם מיפוי סיורים על חוות הטיסה. רק על אחת מתלונן יורם: מעולם לא שיחק